

■ A HANGSÚLYTALAN, ÖSSZEVONT SZEMÉLYRAGÚ IGÉK RAGOZÁSA

A τρώω (eszik) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy τρώω eszem	τρῶμε eszünk
2. személy τρώς eszel	τρώτε esztek
3. személy τρώει eszik	τρώνε / τρων esznek

Igy ragozzuk még pl. az ακούω (hall, hallgat) πάω (megy) és λέω (mond, hív/vhogy) igéket is.

■ A HANGSÚLYOS SZEMÉLYRAGÚ, -Α SOROS IGÉK RAGOZÁSA

A μιλάω / μιλώ (beszél) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy μιλάω / μιλῶ beszél	μιλάμε / μιλούμε beszélünk
2. személy μιλάς beszélsz	μιλάτε beszéltek
3. személy μιλάει / μιλά beszél	μιλάνε / μιλούν beszélnek

Igy ragozzuk többek között a következő igéket is: ρωτώ (-áw) (kérdez), σπαντώ (-áw) (válaszol), αγαστώ (-áw) (szeret), σταματώ (-áw) (megáll, abba hagy).

Mivel beszédben az -áw-s alak használata gyakoribb a legtöbb igénéél, példáinkban mi inkább ezt használjuk: Ο Νίκος μιλάει ιταλικά. Νίκosz beszél olaszul. Ugyanakkor van néhány olyan -α soros ige, amelynek nincs -áw-s mellékalakja. Pl αφορώ, αφοράς, αφορά ... (érint, vonatkozik).

■ A HANGSÚLYOS SZEMÉLYRAGÚ, -ΕΙ SOROS IGÉK RAGOZÁSA

A μπορώ (tud, bír, -hat/het) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy μπορώ tudok	μπορούμε tudunk
2. személy μπορείς tudsz	μπορείτε tudtok
3. személy μπορεί tud	μπορούν / μπορούν tudnak

Igy ragozzuk pl. a τηλεφωνώ (telefonál) és χρησιμοποιώ (használ) igéket is.

Kezdő szinten a tanuló kevesebb -ει soros igével találkozhat, mint -α sorossal.

AZ IGÉK OSZTÁLYOZÁSA RAGOZÁS SZERINT

A görög igék cselekvő vagy szenvedő igeneműek lehetnek. Ennek megfelelően, ragozásuk szerint két nagy osztályra, a **cselekvő személyragú**, **azaz -ω/ώ végű igék**, és a **szenvedő személyragú**, **azaz -μαι végű igék** csoportjára oszthatjuk őket. Jelen idejű ragozásuk szerint további alcsoportokat hozhatunk létre.

A CSELEKVŐ SZEMÉLYRAGÚ (-Ω/VÉGŰ) IGÉK

A cselekvő személyragú igék lehetnek **hangsúlytalan** vagy **hangsúlyos** személyragúak. A hangsúlytalan személyragú igék csoportján belül megkülönböztethetünk **összevontan** (a tővel össze nem vont), illetve a (tővel) **összevont személyragú** igéket, míg a **hangsúlyos személyragú** igéken belül találhatunk ún. **-α soros** és **-ει soros** igéket. Eszerint a cselekvő személyragú igéket ragozásuk alapján **négy csoportba** oszthatjuk. A négy csoport közti különbség többes szám 2. személyben a legszembevetőbb:

- hangsúlytalan, összevontan személyragú igék: **περιμέν-ΕΤΕ**
- hangsúlytalan, összevont személyragú igék: **τρώ-ΤΕ**
- hangsúlyos személyragú, -α soros igék: **αγαπ-ΑΙΤΕ**
- hangsúlyos személyragú, -ει soros igék: **αργ-ΕΙΤΕ**

■ A HANGSÚLYTALAN, ÖSSZEVONTAN SZEMÉLYRAGÚ IGÉK RAGOZÁSA

A ξέρω (tud, ismer) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy ξέρω tudok	ξέρουμε tudunk
2. személy ξέρεις tudsz	ξέρετε tudtok
3. személy ξέρει tud	ξέρουν / ξέρουνε tudnak

Az igék többsége ezt a ragozást követi. Így ragozzuk többek között a περιμένω (vár), θέλω (akar, kér) és έχω (van vmije) igéket is.

A SZENVEDŐ SZEMÉLYRAGÚ (-MAI VÉGŰ) IGÉK

A szenvedő személyragú igéket ugyancsak személyragjaik hangsúlyossága alapján csoportosíthatjuk. **Hangsúlytalan személyragúak** az **-ομαι** végű igék, míg a **hangsúlylos személyragúak** csoportjába a gyakrabban használt igék közül az **-άμαι**, **-ίμαι** és **-ούμαι** végűek tartoznak.

■ AZ -ΟΜΑΙ VÉGŰ IGÉK RAGOZÁSA

Az *έρχομαι* (jön) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy έρχομαι jövök	ερχόμαστε jövünk
2. személy έρχεσαι jössz	έρχεστε / ερχόσαστε jöttök
3. személy έρχεται jön	έρχονται jönnek

A szenvedő személyragú igék többsége ezt a ragozást követi. Így ragozzuk többek között a *χρειάζομαι* (szüksége van vmire, szükséges), *σκέφτομαι* (gondolkodik, gondol vmire) és *εργάζομαι* (dolgozik) igéket is.

■ AZ -ΑΜΑΙ VÉGŰ IGÉK RAGOZÁSA

A *κοιμάμαι* (alszik) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy κοιμάμαι alszom	κοιμόμαστε alszunk
2. személy κοιμάσαι alszol	κοιμάστε / κοιμόσαστε alszotok
3. személy κοιμάται alszik	κοιμούνται alszanak

Elbe a csoportba mindössze négy, de annál gyakrabban használt ige tartozik. Ezek a fentén kívül: *φοβάμαι* (fél, megijed), *θυμάμαι* (emlékszik, eszébe jut) és *λυπάμαι* (sajnál, elszomorodik).

■ A -ΙΕΜΑΙ VÉGŰ IGÉK RAGOZÁSA

A *βαριέμαι* (unatkozik, un vmit, nincs kedve vmíhez) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy βαριέμαι unatkozom	βαριόμαστε unatkoznak
2. személy βαριέσαι unatkozol	βαριέστε / βαριόσαστε unatkoztok
3. személy βαριέται unatkozik	βαριούνται unatkoznak

Így ragozzuk többek között a következő igéket is: *γεννιέμαι* (születik) és *ουναντιέμαι* (találkozik).

■ AZ -ΟΥΜΑΙ VÉGŰ IGÉK RAGOZÁSA

Az *ασχολούμαι* (foglalkozik vmivel) ige ragozása:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy ασχολούμαι foglalkozom	ασχολούμαστε foglalkozunk
2. személy ασχολείσαι foglalkozol	ασχολείστε foglalkoztok
3. személy ασχολείται foglalkozik	ασχολούνται foglalkoznak

Ide tartoznak még a *θεωρούμαι* (tartják, tekintik), az *αποτελούμαι* (áll vmiből) és a *συμνενοούμαι* (megérteti magát, megbeszéli a dolgot, megállapodik) igék is.

■ A LÉTIGE RAGOZÁSA

Szenvedő személyragú a létige is:

EGYES SZÁM	TÖBBES SZÁM
1. személy είμαι vagyok	είμαστε vagyunk
2. személy είσαι vagy	είστε / είσαστε vagytok
3. személy είναι van	είναι vannak

Van néhány, a tudós hagyományból (katharevuszsa) származó, a hétköznapiokban ritkábban használt ige, amelyeket a fenti csoportoktól eltérő módon ragoznak.

IGENEM ÉS JELENTÉS

A szenvedő személyragú igék **jelentésük szerint** lehetnek:

- **ható értelműek:** *Το φαγητό δεν τρώγεται.* → Az étel nem ehető.
- **viszszaható értelműek:** *Πλένομαι.* → Mosakszom.
- **kölcsönös értelműek:** *Αγαπιόμαστε.* → Szeretjük egymást.
- **szenvedő értelműek:** *Λέγομαι Νίκος.* → Nikosznak hívnak.
- **cselekvő értelműek:** *Η Μαρία κοιμάται.* → Maria alszik.

A ható értelemben használt igék lehetőségét és tulajdonságot fejeznek ki. A magyarra többnyire *-ható/hető* képzős szavakkal fordíthatjuk: *φαίνεται* (látható), *βρίσκεται* (található), *πίνεται* (ítható), *πλένεται* (mosható).

A visszaható igékkel olyan cselekvés fejezhető ki, amelyet a cselekvő önmagán végez: *πνύνομαι* (öltözködik). Fordításukhoz a magyar olykor visszaható névmást használ: *Η Μαρία κοιτάζεται ώρες στον καθρέφτη.* → Maria órákon át nézegeti magát a tükörben.

A kölcsönös jelentésben használtak csak többes számban fordulnak elő: *βλεπόμεστε (látjuk egymást), γνωρίζετε (ismeritek egymást).*

A cselekvő igenemű, tárgyas (tárggyal bővíthető) igék jelentős részét szenvedő igenemben is használhatjuk. Ilyenkor a tárgyból alany lesz: *Μελένε Νίκο. → Λέγομαι Νίκος. Νίκοςζακ hívνακ.*

A szenvedő igenemű, cselekvő értelmű igéknek nincs cselekvő alakjuk, ezek az ún. álszenvedő igék. Számuk meglehetősen nagy: *έρχομαι (jön), σέβομαι (tisztel), σκέπτομαι (gondolkodik).*

Az **igenem és jelentés köztii ellentét** jelenségével (szenvedő igenem ↔ cselekvő jelentés) nemcsak a szenvedő személyragú igéknél lehet találkozni: több cselekvő igenemű, tárgyas igének tárgyatlan jelentése is van (*μαθαίνω tanít, tanul*), amelyek olykor visszaható vagy szenvedő értelműek is lehetnek:

Ξύπνησα. Felébredtem. (Cselekvő igenemű) ↔ Σηκώθηκα. Felkeltem. (Szenvedő igenemű).

Η λάμπα άναψε. Felgyulladt a lámpa. / Felkapcsolták a lámpát.

Δείχνας 20 χρονών. 20 évesnek nézel ki.

A ΘΑ, ΝΑ, ΑΣ SEGÉDSZÓK HASZNÁLATA ÉS AZ IGE TAGADÁSA

Az ógöröghez képest az újgörög igerendszer sokat egyszerűsödött. Az ógörögben például grammatikailag is megkülönböztethető volt a jelen, jövő és múlt idő, minden számban és személyben önálló ragjai voltak a felszólító, kötő- és feltételes módnak, valamint az előidejű ige szemléletnek, de az igeneveket is szélesebb skálán használták. Ehhez képest az újgörög csak két grammatikai időt, a múltat és a nem-múltat (egyszerűbben: jelent) ismeri, az igemódok közül pedig mára csak a kijelentő módnak van teljes ragozása. Az alakitani egyszerűsödést segédszók hivatottak kompenzálni, amelyek közül a legfontosabbak a *θα* és a *να*.

Az alábbiak értelmezéséhez elengedhetetlen az igereszemlélet kérdésének tanulmányozása.

A ΘΑ SEGÉDSZÓ HASZNÁLATA

Θα segédszóval találkozunk:

- **jövő idejű cselekvés kifejezésénél:**

Θα σε περιμένω στο αεροδρόμιο. → *Vámi foglak a reptőlőtéren.*

Το καλοκαίρι θα πάω στην Ελλάδα. → *Nyáron megyek Görögországba.*

Θα σου γράφω κάθε μέρα. → *Majd mindennap írok neked.*

Θα σου γράψω. → *Majd írok neked.*

- **feltételes cselekvés kifejezésénél:**

Θα σου έγγραφα, αν είχα χρόνο. → *Írnék neked, ha lenne időm. / Írtam volna neked, ha lett volna időm.*

Θα σου είχα γράψει, αν είχα χρόνο. → *Írtam volna neked, ha lett volna időm.*

Αν έλεγεσ, θα ερχόμουν. → *Ha mondanád, jönnék. / Ha mondtad volna, jöttem volna.*

Αν είχες πει, θα είχα έρθει. → *Ha mondtad volna, jöttem volna.*